
Зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури: досвід і перспективи

Помазан Ігор Олександрович, методист науково-методичного відділу Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, кандидат філологічних наук, доцент

***ЗНО – ІСПИТ,
НЕ СКЛАДНІШИЙ ЗА ІНШІ,
ПРОТЕ ВІН МАЄ СВОЮ
СПЕЦИФІКУ***

(з досвіду проведення)

Специфіка ЗНО:

Зміст

Форма

Визначення
результатів

**УКРАЇНСЬКИЙ
ЦЕНТР
ОЦІНЮВАННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ**

УЧАСНИКАМ >

ПРЕДМЕТИ ЗНО >

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІТИКА >

PISA-2018 >

**КЕРІВНИКАМ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ** >

ОСТАННІ НОВИНИ

[ВСІ НОВИНИ](#)

Визначено терміни проведення ЗНО-2018

- УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА
- ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
- МАТЕМАТИКА
- БІОЛОГІЯ
- ГЕОГРАФІЯ
- ХІМІЯ
- ФІЗИКА
- АНГЛІЙСЬКА МОВА
- НІМЕЦЬКА МОВА
- ФРАНЦУЗЬКА МОВА
- ІСПАНСЬКА МОВА

30.08.2017

1287

регулює

її при

- ▶ ПРОГРАМА ЗНО З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
- ▶ ХАРАКТЕРИСТИКА СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
- ▶ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
- ▶ ЗАВДАННЯ СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
- ▶ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ
- ▶ ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ У ШКАЛУ 100-200
- ▶ ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ У ШКАЛУ 1-12

Українська мова і література

У 2017 році зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури відбулося 23 травня.

Випусники загальноосвітніх навчальних закладів поточного року мають обрати українську мову і літературу як обов'язковий предмет для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Зміст сертифікаційної роботи з української мови і літератури визначено [Програмою](#) зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, затвердженою Міністерством освіти і науки України. Програму розроблено на основі чинних навчальних програм з української мови і літератури для загальноосвітніх навчальних закладів.

Сертифікаційна робота з української мови і літератури налічує 58 завдань різних форм і складається з трьох частин: «Українська мова» (33 завдання), «Українська література» (24 завдання) і «Власне висловлення» (одне завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю).

**ПРОГРАМА
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ**

для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти

УКРАЇНСЬКА МОВА

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1. Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія	Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i> . Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення <i>йо, ьо</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників,	<p><i>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) вміти:</i></p> <p>Розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i>. Наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм. Розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила</p>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ 2017 РОКУ

Зміст роботи визначено Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2016 року № 77.

Загальна кількість завдань роботи – **58**.

На виконання роботи відведено **180 хвилин**.

Робота складається з трьох частин.

Частина 1 «Українська мова» містить **33** завдання різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **A**.

Частина 2 «Українська література» містить **24** завдання різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **A**.

Частина 3 «Власне висловлення» містить **одне** завдання відкритої форми. Відповідь на це завдання записується в бланку відповідей **B**.

Увага!

Результат виконання завдань частин 1 і 3 буде зараховуватися як результат **державної підсумкової атестації** за освітній рівень повної загальної середньої освіти для випускників старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів 2017 року

Результат виконання всіх завдань сертифікаційної роботи буде використовуватися під час **прийому до вищих навчальних закладів**

Сертифікаційна робота з української мови і літератури складається із завдань трьох форм:

- Завдання з вибором однієї правильної відповіді** (№ 1–23*, 29–33*, 34–53). Завдання складається з основи та чотирьох або п'яти варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей **A**.
- Завдання на встановлення відповідності** («логічні пари») (№ 24–28*, 54–57). Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від A до D) у таблиці бланка відповідей **A**.
- Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю** (№ 58*). Завдання складається з основи та передбачає створення учасником зовнішнього незалежного оцінювання власного аргументативного висловлення на дискусійну тему в бланку відповідей **B**.

Увага!

* – завдання з **української мови**, результат виконання яких буде зараховуватися як результат **державної підсумкової атестації**

Схеми нарахування балів за виконання завдань сертифікаційної роботи з української мови і літератури:

- Завдання з вибором однієї правильної відповіді** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.
- Завдання на встановлення відповідності** («логічні пари») оцінюється в **0, 1, 2, 3** або **4** бали: **1** бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); **0** балів за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку; **0** балів за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари»), або відповіді на завдання не надано.
- Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю** оцінюється від **0** до **20** балів за критеріями змісту та мовного оформлення:
 - Теза: **0, 1** або **2** бали.
 - Аргументи: **0, 1** або **2** бали.
 - Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: **0, 1** або **2** бали.
 - Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: **0, 1** або **2** бали.
 - Логічність, послідовність: **0, 1** або **2** бали.
 - Висновок: **0, 1** або **2** бали.
 - Орфографія та пунктуація: **0, 1, 2, 3** або **4** бали.
 - Лексика, граматики та стилістика: **0, 1, 2, 3** або **4** бали.

Увага!

Роботу, що **не відповідає темі** власного висловлення, буде оцінено в **0** балів.
Роботу **обсягом до 100 слів** буде оцінено в **0** балів

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання сертифікаційної роботи з української мови і літератури, – **104**.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАННЯ ВІДКРИТОЇ ФОРМИ З РОЗГОРНУТОЮ ВІДПОВІДДЮ (ВЛАСНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ) З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ 2017 РОКУ

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 та 5), як викладено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	Учасник вправно формулює тезу	2
	Учасник не формулює тези вправно	1
	Учасник не формулює тези або формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	Учасник наводить принаймні два доречні й переконливі аргументи	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент. Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1
	Учасник не наводить жодного аргументу або наведені аргументи не є доречними	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Один з аргументів підкріплено принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва	2
	Немає мотивації наведення прикладу. Приклад не конкретизований через художній образ. У прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає, або він не є доречним	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає, або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу)	2
	У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (6а та 6б), як викладено в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи 2 (дві) **негрубі** помилки рахують як 1 (одну) грубу.

До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення *не/ні* (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки НЕ СУМУЮТЬ і НЕ ЗАРАХОВУЮТЬ як 1 (одну) грубу.

Систематичне порушення норм милозвучності (3 (три) і більше випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-ї-ма*) рахують як 1 (одну) стилістичну помилку.

Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, оцінюють у 0 балів.

Роботу обсягом до 100 слів оцінюють у 0 балів.

ЗНО з української мови і літератури

Загальні рекомендації

Підготовка до ЗНО з української мови і літератури включає наступні напрямки:

- Підготовка до виконання завдань закритої частини тесту з української мови.
 - Підготовка до виконання завдань закритої частини тесту з української літератури.
 - Підготовка до написання відкритої частини тесту з української мови і літератури у форматі власного висловлення. У цьому напрямку доцільно виділити окремо:
 - а) роботу над якістю мовленнєвого оформлення;
 - б) роботу над змістовим компонентом власного висловлення.
-

Аналіз змісту завдань ЗНО-2016

Структура та зміст тесту

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Фонетика. Графіка	1
2	Лексикологія. Фразеологія	5
3	Будова слова. Словотвір	1
4	Морфологія	6
5	Синтаксис	10
6	Стилістика	1
7	Орфоепія	1
8	Орфографія	5
9	Розвиток мовлення	4
Усього		34

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Усна народна творчість	1
2	Давня українська література	1
3	Література кінця XVIII – початку XX століття	10
4	Література XX століття	10
5	Творчість українських письменників-емігрантів	1
6	Сучасний літературний процес	1
Усього		24

Структура та зміст тесту

Форми завдань	Розділи програми									Усього
	Фонетика. Графіка	Лексикологія. Фразеологія	Будова слова. Словотвір	Морфологія	Синтаксис	Стилістика	Орфоепія	Орфографія	Розвиток мовлення	
З вибором однієї правильної відповіді	1	4	1	5	7	1	1	5	3	28
На встановлення відповідності	–	1	–	1	3	–	–	–	–	5
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	1	5	1	6	10	1	1	5	4	34

Форми завдань	Розділи програми						Усього
	Усна народна творчість	Давня українська література	Література кінця XVIII – початку XX століття	Література XX століття	Творчість українських письменників-емігрантів	Сучасний літературний процес	
З вибором однієї правильної відповіді	1	1	8	8	1	1	20
На встановлення відповідності	–	–	2	2	–	–	4
Усього	1	1	10	10	1	1	24

Статистичні характеристики результатів тестування

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	253 813
Максимально можливий бал	104
Максимально набраний бал*	104
Середній набраний бал	53,28
Стандартне відхилення	23,37
Асиметрія	0,20
Екцес	1,97
Середня складність тесту (%)	52,51
Середня розподільна здатність тесту (%)	54,43
Коефіцієнт α -Кронбаха	0,95

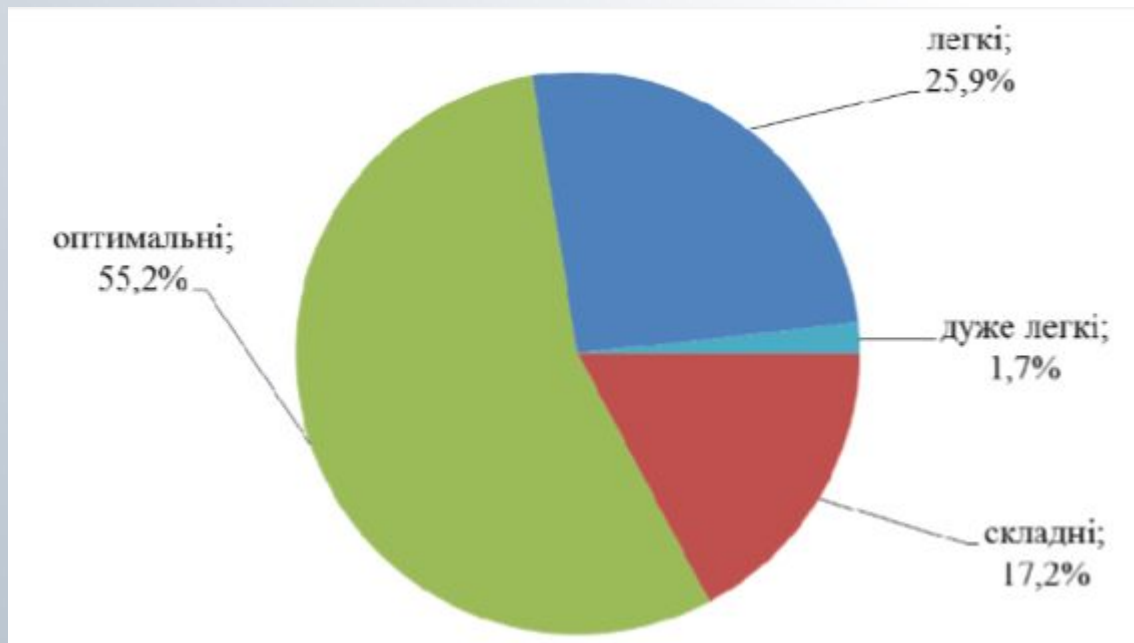
* – отримало шістдесят шість учасників

Розподіл завдань тесту з української мови і літератури за категоріями складності

Складність тестового завдання (P-value) – успішність учасників тестування у виконанні цього завдання. Визначається як відношення (у відсотках) кількості балів, набраних усіма учасниками за виконання даного завдання, до максимальної кількості балів, яку вони могли б отримати за його виконання.

У таблиці наведено інтервали значень складності тестового завдання та характеристику тестового завдання.

Інтервал значення	Характеристика завдання
понад 80%	дуже легке
60–79%	легке
40–59%	оптимальне
20–39%	складне
менше 20%	дуже складне

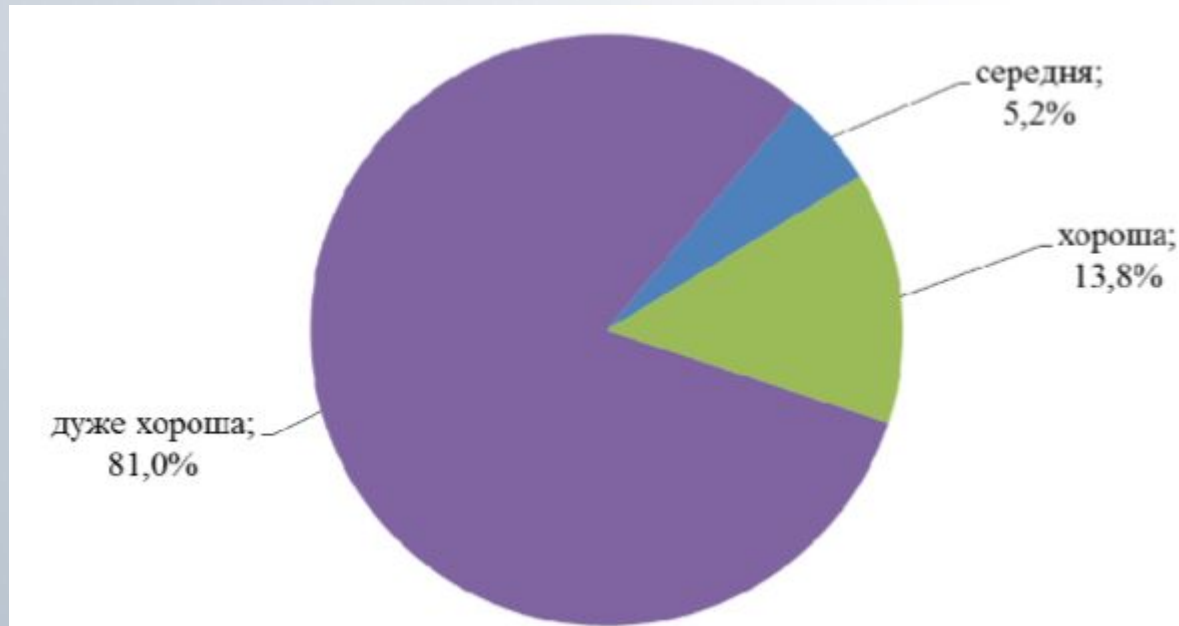

Розподіл завдань тесту з української мови і літератури за розподільною здатністю

Дискримінативність тестового завдання (D-index) – здатність тестового завдання відділяти учасників тестування із різним рівнем навчальних досягнень. Дискримінативність завдання визначають як різницю складності завдання для сильної та слабкої (добре і погано підготовленої) груп учасників тестування.

У таблиці наведено інтервали значень розподільної здатності та характеристику дискримінативності завдання.

Інтервал значення	Характеристика дискримінативності завдання
41 – 100%	дуже хороша
31 – 40%	хороша
21 – 30%	середня
20% і менше	низька

Українська мова

Проблемні тематичні розділи

Морфеміка

Фонетика (асиміляція приголосних)

Правопис НЕ з дієприкметниками

Прийменникові конструкції

СКЛАДНИХ ЗАВДАНЬ 4

«УСКЛАДНЕНИХ» (СКЛАДНІСТЬ ВІД 40% ДО 45%) 3

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

5. Не мають закінчення обидва слова в рядку

- А ухвалено, збудований
- Б сорок, по-полтавськи
- В горілиць, плакучі
- Г запанібрата, змито

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	5,34	37,69	31,47	24,90	0,60	24,90	21,70	0,20

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

11. Підкреслені літери позначають той самий звук у всіх словах рядка

- А доріжка, мишся, широкий
- Б шітсот, тбілісі, метелиця
- В свято, оснній, просьба
- Г Великдень, аякже, грунт
- Д будинок, бджола, дніпро

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Г	20,25	17,01	11,02	27,00	24,37	0,35	27,00	39,39	0,35

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

16. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А кол..оровий, ослін..чик, виріз..блений
- Б волос..кий, мал..ва, волин..ський
- В дівчинон..ці, ковал..ський, лос..йон
- Г байкал..ський, гет..манщина, тис..нява
- Д буд..те, задзелен..чати, крад..кома

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
В	7,08	12,20	41,13	9,63	29,63	0,34	41,13	26,84	0,21

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

17. Окремо з часткою *не* треба писати виділене слово в рядку

- А *не/підписані* договори підряду
- Б *не/спростовані* факти
- В *не/збалансований* бюджет
- Г *не/налагоджені* зв'язки
- Д *не/витрачені* ще кошти

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Д	25,21	8,49	16,93	11,26	37,29	0,83	37,29	49,23	0,40

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

20. Запропонована в дужках конструкція є НЕПРАВИЛЬНОЮ в рядку

- А заходи щодо поліпшення (заходи для поліпшення)
- Б усупереч постанові (незважаючи на постанову)
- В з початку експерименту (від початку експерименту)
- Г берегти на всякий випадок (берегти про всякий випадок)
- Д за місцем перебування (по місцю перебування)

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Д	18,30	16,35	5,51	19,88	39,38	0,58	39,38	37,61	0,29

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

23. Складносурядне речення утвориться, якщо до фрагмента «Уранці землю притрусив легкий сніжок...» додати
- А залишивши на ній неприкриті плями.
 - Б дарма що була середина жовтня.
 - В а вечір видався дивовижно теплим.
 - Г так що вийти на футбольне поле ми не змогли.
 - Д і перетворив галявину на строкатий візерунок.

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
В	9,70	6,30	42,62	11,46	29,54	0,39	42,62	66,42	0,52

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

Нобелівська плеяда «неукраїнських» українців

(1–5) Нобелівська премія – відзнака, яка не має собі рівних ані за світовим авторитетом, ані за щедрістю. Нагороду присуджують не за працю всього життя, а за конкретне наукове відкриття, дослідження, видатний твір, мужню миротворчу діяльність. Чіткою є й «формула присудження премії» – лише одне речення, у якому окреслено результат напруженої інтелектуальної роботи мозку, рук і душі творця.

(6–8) Із 1901 року цією премією нагороджено понад 700 осіб. Ім'я кожного лауреата зазвичай публікують у довіднику «Nobel foundation directory» і записують до тієї країни, громадянином якої нобеліант є на момент присудження.

(9–16) Формально Україна не має своїх лауреатів. Але Нобелівський комітет не обділив увагою вихідців з нашої землі. Це вчені та письменники, які народилися, навчалися, розпочинали діяльність або тривалий час жили й творили в Україні, проте здобули Нобелівську премію як громадяни інших країн. Українська земля народжувала геніїв, виколисувала їх, навчала й ... відшуквала (чи, на жаль, витискала) у чужій краї. В умовах бездержавності світлі голови нерідко змушені були залишати свою землю й шукати країної долі, розширювати наукові та літературні горизонти в інших кутках планети.

(17–24) На українській землі народилося сім нобеліантів. Історія лауреатів Нобелівської премії, уродженців України, бере початок з Іллі Мечникова (1845–1916) – знаменитого бактеріолога й імунолога, 40 років життя якого пов'язано з Харківщиною. Нобелівський комітет присудив науковцеві премію 1908 року за дослідження з імунології. Учений був удостоєний нагороди в галузі фізіології та медицини (спільно з П. Ерліхом) як підданий Російської імперії. Про присуджену йому високу відзнаку він висловився так: «Нобелівська премія, мов чарівна паличка, уперше відкрила світу значення моїх скромних робіт».

(25–28) Ще одним лауреатом у галузі фізіології та медицини став учений-мікробіолог Зельман Абрахам Ваксман (1888–1973), уродженець села Нова Прилука на Поділлі. У 1952 році Ваксмана удостоїли Нобелівської премії як громадянина США «за відкриття стрептоміцину – першого антибіотика, ефективного проти туберкульозу».

(29–32) У Золочеві на Львівщині 1937 року народився Роальд Гофман (Сафран). У 1981 році йому разом із К. Фукуї присуджено Нобелівську премію «за розроблення теорії перебігу хімічних реакцій». Нагороджений як американець, він не забував своєї Батьківщини, про яку говорив так: «Україна – обітована земля мого серця».

(33–39) Цікавою є доля ще одного «українського» нобеліанта – Саймона Кузнеця (1901–1985). Він пройшов довгий і славетний життєвий шлях ученого й громадянина – від Харкова, де здобув освіту й підготував значну частину магістерської дисертації, до США, де його знайшло світове визнання у вигляді премії Нобеля з економіки 1971 року. З 1960 року він працював у Гарвардському та Пенсільванському університетах, університеті Джона Гопкінса, був обраний почесним доктором кількох інших університетів. На жаль, в Україні цей інтелектуал майже не відомий.

(40–47) Лауреат Нобелівської премії Георгій Шарпак (1924–2010), чие дитинство минуло на Рівненщині, став на чужині одним з найталановитіших учених-експериментаторів сучасності. У 1992 році його відзначено Нобелівською премією з фізики «за винахід пристрою, що відбраковує субатомні частинки в субатомному прискорювачі». Найвищу міжнародну відзнаку вчений здобув як громадянин Франції. Його праці суттєво посприяли прогресу в галузі фізики елементарних часток. Коли громадськість відзначала 75-річний ювілей ученого, він тепло висловився про свою Вітчизну – Україну.

(48–58) У яскравому сузір'ї нобелівських обранців родом з України належне місце посідає й письменник Шмуель Йосеф Агнон (1887–1970), який народився в Буча-

чі на Тернопільщині. Йому першому серед тих, хто писав івритом та ідишем, присудили Нобелівську премію в галузі літератури (1966) «за глибоко оригінальну й майстерну прозу за мотивами життя єврейського народу», талановите відображення загальнолюдських проблем сучасності, насиченої парадоксами й суперечностями, і за «комічну майстерність», «багатство та глибину творів». Недарма літературознавці порівнюють митця із Сервантесом і Кафкою... Письменник, найкращі твори якого – про долю галицьких євреїв, нагороджений Нобелівською премією як громадянин Держави Ізраїль. Народжена в Івано-Франківську (1948) білоруська письменниця Світлана Алексієвич поповнила когорту нобеліантів 2015 року.

(59–64) Ті, кого увінчано нобелівськими лаврами, є інтелектуальною елітою людства. Прикро, що нобеліанти з України стали, за висловом письменника Бориса Харчука, «поетами чужої слави, акторами сусідньої сцени». Але віримо, що невдовзі справдяться сподівання на належну оцінку досягнень вітчизняних інтелектуалів і на те, що серед лауреатів премії врешті з'явиться ім'я українця, який нагороджений як громадянин материнської землі.

За Ю. Килимником, газета «День»

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

31. Фразу Іллі Мечникова «Нобелівська премія, мов чарівна паличка, уперше відкрила світу значення моїх скромних робіт» (рядки 23, 24) варто розуміти як указівку на те, що

- А Нобелівська премія інколи присуджується за зовсім не значні наукові розробки.
- Б Ілля Мечников серйозно недооцінював власні здобутки в галузі фізіології й медицини.
- В визнання здобутків науковців Нобелівським комітетом сприяє поширенню цінних ідей.
- Г Нобелівська премія присуджується за щось конкретне, а не за працю всього життя.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	7,48	35,13	40,75	16,34	0,31	40,75	35,75	0,27

Психометричні характеристики завдань тесту (українська мова)

30. Нобеліанти родом з України відзначені за здобутки в усіх галузях, ОКРІМ

- А фізики
- Б економіки
- В літератури
- Г соціології

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	2,76	11,97	3,46	81,60	0,22	81,60	38,87	0,37

Українська література

- **Складних завдань 6**
«Ускладнених» (від 40% до 45%) 4
 - **Проблемні тематичні розділи**
«Чорна рада»
Присягати
«Подвійне коло»
«Тигролови»
Стилі (2)
-

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

35. Прилинути чайкою на край світу, щоб витерти милому *«кривавії його рани на дужому його тілі»*, прагне

- А княгиня Ольга
- Б Бондарівна
- В Либідь
- Г Ярославна
- Д Маруся Богуславка

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Г	19,47	10,09	7,94	44,55	17,21	0,74	44,55	65,23	0,51

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

39. *«Про славу думає лицар, а не про те, щоб ціла була голова на плечах. Не сьогодні, так завтра поляже вона, як од вітру на степу трава; а слава ніколи не вмере, не поляже, лицарство козацьке всякому розкаже»*, – вважає

- А Ярема Галайда
- Б Карпо Кайдаш
- В Чіпка Варениченко
- Г Михайло Федорчук
- Д Кирило Тур

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Д	28,65	13,46	9,00	8,30	39,68	0,91	39,68	49,53	0,38

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

40. Пряме звертання до видатного українського полководця й державного діяча, пам'ятник якому ви бачите на фото, є у творі

- А «De libertate»
- Б «Contra spem spero!»
- В «Intermezzo»
- Г «Засвіт встали козаченьки»
- Д «Україна в огні»

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
А	41,88	4,68	5,17	31,61	15,97	0,68	41,88	81,01	0,65

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

45. «Цвітові яблуні» (новела М. Коцюбинського) присвячено твір

- А Лесі Українки
- Б Володимира Винниченка
- В Ольги Кобилянської
- Г Миколи Хвильового
- Д Павла Тичини

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Г	26,80	7,59	22,07	36,64	6,02	0,88	36,64	70,22	0,57

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

46. Трагічні події серпня 1919 року зображені у творі

- А «За мить щастя»
- Б «Подвійне коло»
- В «Земля»
- Г «Україна в огні»
- Д «Тигролови»

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Б	9,41	33,25	8,90	37,47	10,25	0,73	33,25	60,62	0,51

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

51. «Він народився під такою зіркою, / що щось в душі двоїлося йому. / Від того кидавсь берега до того. / Любив достаток і любив пісні», – сказано про

- А Леська Черкеса
- Б Івана Іскру
- В Грицька Бобренка
- Г Мартина Пушкаря
- Д Семена Горбаня

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
В	6,62	30,90	44,43	10,38	6,78	0,89	44,43	52,07	0,41

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

52. Життя українців Зеленого Клину змалював у своєму творі

- А Григiр Тютюнник
- Б Юрiй Яновський
- В Володимир Винниченко
- Г Іван Багряний
- Д Микола Куліш

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Г	22,54	16,73	16,36	31,16	12,15	1,06	31,16	31,21	0,26

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

53. Гра зі словом, образом, «чужим текстом», поєднання різнорідних і несумісних елементів, наскрізна іронічність – характерні риси

- А експресіонізму
- Б постмодернізму
- В бароко
- Г романтизму
- Д імпресіонізму

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Б	24,00	38,22	9,60	7,05	20,02	1,12	38,22	42,24	0,34

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

54. Установіть відповідність між персонажем твору та його автором.

<i>Персонаж твору</i>		<i>Автор твору</i>	
1	Палагна	А	Володимир Винниченко
2	Дідона	Б	Іван Багряний
3	Муся	В	Василь Стефаник
4	Фійона	Г	Іван Котляревський
		Д	Михайло Коцюбинський

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
ГАБД	21,92	26,29	22,36	15,11	14,32	43,41	58,55	0,68

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

55. Установіть відповідність між твором і літературним напрямом.

<i>Твір</i>		<i>Літературний напрям</i>	
1	«Intermezzo»	А	імпресіонізм
2	«Камінний хрест»	Б	сентименталізм
3	«Максим Гримач»	В	реалізм
4	«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	Г	романтизм
		Д	експресіонізм

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
ДГВА	27,27	27,97	18,91	10,93	14,92	39,56	54,65	0,60

Психометричні характеристики завдань тесту (українська література)

44. Косач – це справжнє прізвище автора твору

- А «Чари ночі»
- Б «Блакитна Панна»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Момент»
- Д «Intermezzo»

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
В	9,07	11,77	68,62	4,96	4,95	0,63	68,62	71,05	0,59

Власне висловлення

Тема

У різних ситуаціях ми поведимося по-різному: часом розважливо обмірковуємо свої кроки, а часом – даємо волю емоціям, не зважаючи на можливі наслідки.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

До чого ж зрештою треба дослухатися в житті – до розуму чи до серця?

Власне висловлення

Психометричні характеристики

1. Теза

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
19,04	43,00	37,96	59,46	51,72	0,53

2. Аргументи

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
22,40	47,52	30,09	53,84	54,52	0,57

3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
42,93	28,67	28,40	42,73	76,24	0,71

3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
48,83	29,02	22,15	36,66	56,02	0,53

Власне висловлення

Психометричні характеристики

4. Логічність, послідовність

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
18,95	49,60	31,45	56,25	60,91	0,67

5. Висновок

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів			Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2			
24,63	44,85	30,52	52,95	59,00	0,60

6а. Орфографія та пунктуація

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2	3	4			
29,81	15,09	24,41	26,02	4,67	40,16	59,65	0,71

6б. Лексика, граматики та стилістика

Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
0	1	2	3	4			
49,88	18,47	18,26	11,50	1,89	24,26	35,51	0,46

Власне висловлення

Проблеми

- Чи не найбільш складним для більшості учасників тестування виявився пошук ефективного прикладу з літератури або мистецтва.
 - Значною проблемою тут є **невміння** багатьох учнів **побачити** доречний **приклад** у достатньо **знаних** їм літературних **творах**.
-

Власне висловлення

Рекомендації

Підготовка до написання власного висловлення:

- мовленнєве оформлення тексту (найбільш проблемне)
 - формування в учасника тестування чіткого усвідомлення структури власного висловлення
-

Власне висловлення

Структура

- ТЕЗА

 - АРГУМЕНТ 1

 - АРГУМЕНТ 2

 - ПРИКЛАД з літератури або мистецтва

 - ПРИКЛАД з історії, суспільно-політичного або власного життя

 - ВИСНОВОК
-

ТЕМА

Складається з:

- окреслення певної проблемної ситуації, яке містить ключові поняття;
- питання, відповідь на яке передбачає висловлення учасником тестування власного ставлення до окресленої в першій частині теми проблемної ситуації.

У різних ситуаціях ми поведимося по-різному: часом розважливо обмірковуємо свої кроки, а часом – даємо волю емоціям, не зважаючи на можливі наслідки.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

До чого ж зрештою треба дослухатися в житті – до розуму чи до серця?

ТЕЗА

- Має містити відповідь учасника тестування на поставлене в темі запитання, вона виражає власне ставлення автора до окресленої в темі проблемної ситуації із відображенням ключових понять.

У різних ситуаціях ми поведимося по-різному: часом розважливо обмірковуємо свої кроки, а часом – даємо волю емоціям, не зважаючи на можливі наслідки.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

До чого ж зрештою треба дослухатися в житті – до розуму чи до серця?

АРГУМЕНТИ

- У власному висловленні має бути **мінімум два** відмінні один від одного аргументи на підтвердження правильності сформульованої учасником тестування тези.

У різних ситуаціях ми поведимося по-різному: часом розважливо обмірковуємо свої кроки, а часом – даємо волю емоціям, не зважаючи на можливі наслідки.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

До чого ж зрештою треба дослухатися в житті – до розуму чи до серця?

ПРИКЛАДИ

ПРИКЛАД 1

- ❑ З літератури (не обов'язково української) або з інших видів мистецтва (кіно, телебачення, живопис тощо)
- ❑ У цьому прикладі потрібно вказати назву мистецького твору, автора, персонажа чи персонажів та сюжетну колізію або епізод, що ілюструє й підтверджує один з аргументів.

ПРИКЛАД 2

- ❑ З історії, суспільного або власного життя.
 - ❑ Приклад має бути конкретизований через певні історичні постаті та події або конкретні явища суспільного життя чи власного життя учасника тестування, його друзів, знайомих тощо.
-

ВИСНОВОК

□ Має містити підсумок усього власного висловлення, узгоджуватися з темою та тезою.

Орієнтовний час написання: 60 хвилин (з урахуванням часу на переписування з чернетки й самоперевірку чистовика).

□ Орієнтовний обсяг: від 100 (NB! Не менше) до 250 слів.

Власне висловлення

Схема оцінювання

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю оцінюється від 0 до 20 балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

- 1. Теза: 0, 1 або 2 бали.**
 - 2. Аргументи: 0, 1 або 2 бали.**
 - 3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.**
 - 3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали.**
 - 4. Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали.**
 - 5. Висновок: 0, 1 або 2 бали.**
 - 6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.**
 - 6б. Лексика, граматики та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.**
-

Загальні висновки щодо результатів виконання завдань сертифікаційної роботи

Результати зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року свідчать, що учасники стикалися з певними труднощами саме в процесі виконання практичних завдань, які потребували застосування набутих знань, умінь і навичок у нових ситуаціях.

Українська мова

Найбільш проблемними виявилися завдання на:

- лексичну сполучуваність слів,
 - правильну вимову уподібнених приголосних,
 - будову слова,
 - правопис слів разом і через дефіс,
 - визначення частиномовної приналежності,
 - пунктуацію в простому та складному реченні.
-

Власне висловлення

- Оцінювання власних висловлень свідчить про слабкий розвиток у тестованих навичок побудови аргументованого тексту.
 - Лише половина тестованих (49,89 %) вправно формулює свою позицію із запропонованого дискусійного питання.
 - 40,42 % учасників тестування можуть підтвердити тезу доречними аргументами.
 - Узагалі не наводить прикладів із власного читацького та мистецького досвіду 41,21 % тестованих, а прикладів із власного соціального досвіду чи історичного досвіду людства – 47,43 %.
-

Власне висловлення

- Мовну вправність власних висловлень здебільшого оцінено в 0 або 1 бал із 4 можливих, що свідчить про доволі низький рівень опанування орфографічних, пунктуаційних, лексичних, граматичних і стилістичних норм української мови.
 - Максимальним балом оцінено орфографічну та пунктуаційну вправність тільки 5,15 % тестованих, лексичну, граматичну та стилістичну – усього лише 2,42 %.
-

Українська література

- Статистика виконання завдань з української літератури дає змогу констатувати, що учасники тестування продемонстрували переважно середній і достатній рівні володіння матеріалом, визначеним Програмою ЗНО.
 - Аналіз виконання завдань з української літератури засвідчив не лише переважно успішні результати більшості учасників зовнішнього незалежного оцінювання, а й те, що значна частина тестованих не знає текстів програмових літературних творів, не вміє їх аналізувати та недостатньо володіє теоретико-літературними поняттями.
-

Система визначення результатів ЗНО

- ❑ учасники, які не набрали «порогового бала» (категорія «не склав»), не мають права використати результат ЗНО з відповідного предмета для участі у конкурсному вступі до ВНЗ
- ❑ результати учасників, які отримали «пороговий бал» (категорія «склав»), дають право брати участь у конкурсному вступі до ВНЗ і шкалюються від 100 до 200 балів.

Українська мова і література

Бланки сертифікаційної роботи з української мови і літератури

для комп'ютерної перевірки

ПРОБНЕ ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ 2016 РОКУ

Український центр оцінювання якості освіти

Українська мова і література

Позначте номер Вашого зошита так: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Правильну відповідь у завданнях позначайте тільки так: **A**

Неправильну відповідь можна виправити, замалювавши попередню позначку та поставивши нову: **A B B G D**

1	A B B G	6	A B B G	11	A B B G D	16	A B B G D	21	A B B G D				
2	A B B G D	25	1	A B B G D	26	1	A B B G D	27	1	A B B G D	28	1	A B B G D
3		2		2		2		2		2		2	
4		3		3		3		3		3		3	
5		4		4		4		4		4		4	
29	A B B G	30	A B B G	31	A B B G	32	A B B G	33	A B B G				
35	A B B G D	39	A B B G D	43	A B B G D	47	A B B G D	51	A B B G D				
36		40		44		48		52					
37		41		45		49		53					
54	A B B G D	55	A B B G D	56	A B B G D	57	A B B G D						
2		2		2		2		2					
3		3		3		3		3					
4		4		4		4		4					

для перевірки екзаменаторами

ПРОБНЕ ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ 2016 РОКУ

Українська мова і література

Українська мова і література

Після екзаменатори

1	2	3a	3b	4a	4b	5a	5b								
U	1	2	U	1	2	U	1	2	3	4	U	1	2	3	4
II			III			III			III			III			III

Відповідь на завдання 56. Тему роботи не вказано. Пишіть глибоко у чистому зошиті! Роботу над цим завданням пишіть однією в 5 блоків. Роботу обсягом до 190 слів буде оцінено в 5 балів.

завдання з української мови, результат виконання яких буде зараховуватися як ДПА

ДПА з української мови і літератури

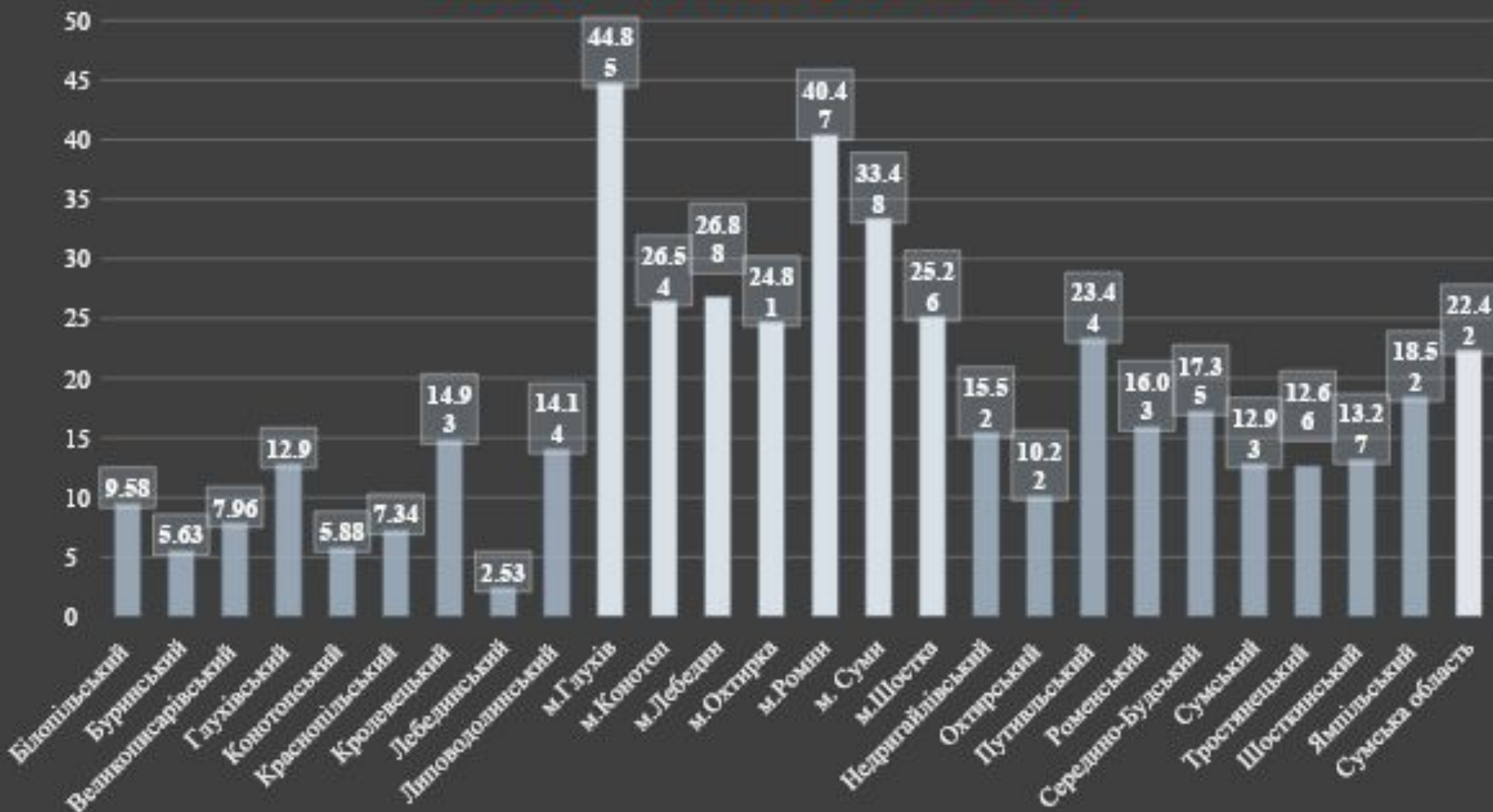
Відповідність тестових балів оцінкам рівнів навчальних досягнень (за шкалою 1 – 12 балів) з української мови			
Кількість балів	Оцінка за шкалою 1 – 12 балів	Кількість балів	Оцінка за шкалою 1 – 12 балів
0–5	1	35–39	7
6–11	2	40–45	8
12–17	3	46–51	9
18–22	4	52–56	10
23–28	5	57–62	11
29–34	6	63–68	12

При визначенні результатів ДПА поріг “склав/не склав” не встановлюється

Сумська область

ДПА: високий рівень (%)

Мінімально підготовлений абітурієнт:

- той, хто володіє найменшим обсягом знань і умінь, необхідних для виконання завдання;
 - той, хто своїми знаннями й уміннями ледь відповідає освітньому предметному стандарту;
 - той, чиї знання й уміння є фрагментарними, граничними, але прийнятними.
-

Поріг «склав / не склав» (%)

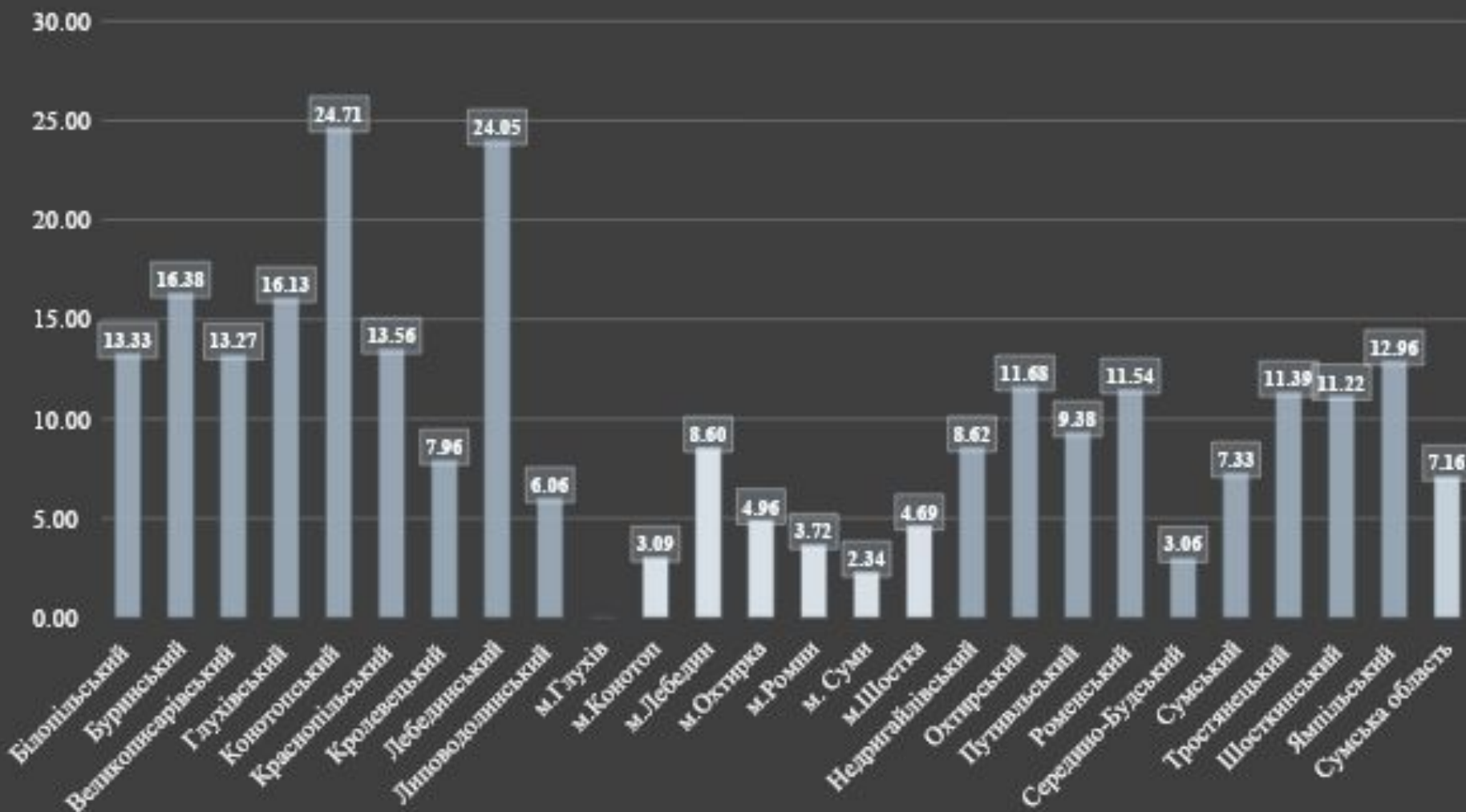
Українська мова і література

Сумська область

Поріг «склав / не склав» (%)

Регіональні дані щодо результатів ЗНО з Української мови і літератури, отриманих випускниками ЗНЗ 2016 р.

Область	Не склали	100-140 балів	140-160 балів	160-200 балів
Харківська	6,3%	39,1%	19,9%	34,7%
Сумська	7,0%	41,1%	18,8%	33,1%
Полтавська	7,9%	43,6%	18,3%	30,2%
Україна	9,1%	41,6%	17,9%	31,4%

Підготовка до ЗНО-2018

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ЗНО-2018

Реєстрація для участі в ЗНО-2018

триватиме з 6 лютого до 19 березня

МАТЕМАТИКА

22.05.2018

**УКРАЇНСЬКА МОВА
І ЛІТЕРАТУРА**

24.05.2018

**Французька,
іспанська,
німецька
мова 29.05.2018**

**АНГЛІЙСЬКА
МОВА**

01.06.2018

БІОЛОГІЯ

04.06.2018

**ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ**

06.06.2018

ГЕОГРАФІЯ

08.06.2018

ФІЗИКА

11.06.2018

ХІМІЯ

13.06.2018

Можливість складання тестів не більше як із чотирьох предметів

Формула успішної підготовки до ЗНО

Систематизація
навчального
матеріалу

Отримання
досвіду роботи
з тестовими
завданнями

Корисні посилання

- testportal.gov.ua – сайт Українського центру оцінювання якості освіти: програми ЗНО, характеристика сертифікаційних робіт, тестові зошити ЗНО-2016, ЗНО-2017, звіти ЗНО
- imzo.gov.ua/2017/08/21/lyst-mon-vid-17-08-2017-1-11-8269,
imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv – сайт інституту модернізації змісту освіти: перелік рекомендованих підручників, електронні підручники
- zno.osvita.ua – сайт Освіта.UA: підготовка до ЗНО онлайн (за завданнями попередніх років)
- prometheus.org.ua/zno – Prometheus: безкоштовні курси підготовки до ЗНО з української мови і літератури, математики, історії України

КОНТАКТИ

Телефон служби методичної підтримки з предметів:
(057) 705-39-10

Електронна пошта:
office@zno-kharkiv.org.ua

Сайт:
www.zno-kharkiv.org.ua

Адреса:
майдан Свободи, 6, офіс 463, м. Харків, 61022

Дякуємо за увагу!
